

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1976/2
Podgorica, 26.10.2018. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Privrednom društvu „Sun Sun“ d.o.o. iz Bijelog Polja, emiteru televizijskog programa „TV Sun“, izriče se **upozorenje** kao upravno-nadzorna mjera **jer je** dana 07. oktobra 2018. godine, u okviru emisije „Vino & vinogradarstvo“ u terminu od 21:58:33 do 22:29:49 sati emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (oglašavanje).
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11).
3. Nalaže se privrednom društvu „Sun Sun“ d.o.o. iz Bijelog Polja, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „TV Sun“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „Sun Sun“ d.o.o. iz Bijelog Polja je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru emisije „Vino & vinogradarstvo“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru „TV Sun“ upozorenje zbog emitovanja prikrivenog oglašavanja prilikom emitovanja priloga u okviru emisije „Vino & vinogradarstvo“, dana 07.10.2018. godine“.
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Redovnim monitoringom emitovanog televizijskog programa „TV Sun“, privrednog društva „Sun Sun“ d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), uočeno je da je isti dana 07. oktobra 2018. godine emitovao priloge u okviru emisije „Vino & vinogradarstvo“ u terminu od 21:58:33 do 22:29:49 sati, u vezi sa ponudama nekoliko vinarija (nalaz Sektora za monitoring broj 05-1976 od 15.10.2018. godine).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i učešće ovih sadržaja u emisiji „Vino & vinogradarstvo“, Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je došlo do kršenja člana 85 stav 1, 88 Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: "Zakon"), člana 13 stav 1 i 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: "Pravilnik") i tač. 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-17.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona,

Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano Izjašnjenje (akt br. 02-1976/1 od 16.10.2018.g.).

U ostavljenom roku, emiter nije dostavio pisano izjašnjenje povodom navedenog zahtjeva.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona).
- Članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- Članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- Pored toga, članom 13 stav 2 Pravilnika propisano je da će se namjera predstavljanja prikrivenim komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama smatrati posebno istaknutom ukoliko je izvršena u zamjenu za novčanu nadoknadu ili sličnu protivuslugu.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je, dana 07. oktobra 2018. godine, na programu „TV Sun“ emitovao emisiju „Vino & vinogradarstvo“, u terminu od 21:58:33 do 22:29:49 sati (31 minut 14 sekundi).
2. Na početku emisije prikazana je oznaka za vinariju „Tikveš“ kao generalnog sponzora emisije. Ostali sponzori su kroz grafička obavještenja prikazani na samom kraju ovog programskog sadržaja i to: „Kovačević“, „Despotika“, „Kamnik“, „Plantaže“, „Savina“, „Torleanzi“, „Pik Oplenac“, „Stobi“, „Lipovac“, „BASF“, „Andrejević“, „Jokic“, „Virtus“, „TM INOX“, „Anđelić“.

Tokom emitovanja, na ekranu nije bilo vidljivo grafičko obavještenje da program sadrži komercijalnu AV komunikaciju (plaćeni termin, telepromocija i sl.).

Na početku emitovanog programskog sadržaja, u dijelu grafički označenom kao „Vinske vesti“ (21:59:33 do 22:01:05) najavljuje se održavanje Međunarodnog festivala vina 02. i 03. novembra 2018.g. u Beogradu. Takođe se, govori i o održanom takmičenju „Austria wine challenge“ na kojem su vinarije „Tikveš“ i „Domaine Lepovo“ osvojile jednu zlatnu i dvije srebrne medalje. Tonski dio informacije je pokriven fotografijama vinskih proizvoda ove dvije vinarije.

Emisija se, od 22:01:10 sati, nastavlja intervjuom snimljenim u Makedoniji, sa Anom Jordanovom iz vinarije „Stobi“. Intervju je snimljen u prostorijama pomenute vinarije, i tokom trajanja se prikazuju kadrovi vinarije, restorana i proizvoda, uz krupna kadriranja proizvoda pomenute vinarije.

Novinarski tekst (OFF): „Nema boljeg načina upoznavanja vina i istorije regiona od „Stobi“ zimske ture. Koncept podrazumeva upoznavanje turista sa eno-gastronomskom ponudom, tehnologijom pravljenja vina, vinskom kulturom, kao i obilaskom arheološkog naselja. Tu su i iznenađenja u vidu makedonskih delikatesa, ali da ne otkrivamo sve.“

Intervju se nastavlja pričom o vinskom turizmu kojim se ova vinarija bavi, kao i mjestima gdje se može probati makedonsko „Stobi“ vino.

Novinarski tekst (OFF): „U sklopu vinarije prostire se luksuzan restoran koji predstavlja simfoniju sklapanja ukusa i mirisa. Specijaliteti ovog restorana uključuju ponudu kavičkog sira pri čemu se posebna pažnja pridaje lokalnoj i organskoj proizvodnji. Ovakva kulinarska umeća uvode nas u svet magije i vraćaju u najbolje mirise detinjstva.“

Dalje se tokom emisije govori o nagradama koje je vinarija „Stobi“ osvojila za svoje proizvode uz prikazivanje tih proizvoda i nagrada. Voditeljka ističe da one „danas degustiraju“ vino „Rose Allegro“ nakon čega slijedi krupno kadriranje tog pića. Gošća daje preporuku za vino „Macedon Cabernet Franc“ koje su namijenili samo za američko i srpsko tržište. Kao savjet gdje se može probati navodi beogradski restoran „Kovač“ koji je i njihov partner u danima makedonske kulture i tradicije.

Programski sadržaj se od 22:17:02 sati nastavlja predstavljanjem šumadijskih vinarija „Delena“, „Pavlović“ i „Ambelos“ uz prikazivanje njihovih prostora, proizvoda i opisa prodajno-degustacionih prostorija. Za vinariju „Delena“, između ostalog, dat je sljedeći opis: *„Trenutno su izgradnji turistički kapaciteti, ali su vrata vinarije za turističke posete vinskih poklonika uvek otvorena“*. Za vinariju „Ambelos“ naveden je sadržaj: *„Na četvrtom spratu konaka u samom potkrovlju nalazi se VIP sala za do 25 osoba koja je predviđena za sastanke, prezentacije i profesionalne degustacije. Što se tiče mogućnosti za duži boravak tu su tri luksuzna apartmana i tri dvokrevetne sobe.“*

Emitovani programski sadržaj se, od 22:22:58 sati, nastavlja intervjuom sa Tanjom Đuričić iz vinarije „Erdevik“. Gošća predstavlja proizvode počevši sa vinom „Roza Nostra“ iz 2017. godine koje se krupno kadrira, ali i neke novitete ove vinarije. Krupno su kadrirani proizvodi za koje su dobili nagrade i to „Roza Nostra“ i „Trianon“. Tokom emitovanja intervju prikazuju se postrojenja za proizvodnju vinarije „Erdevik“, kao i vrste vina koje su proizvod upravo ove fabrike.

3. U posmatranom programskom sadržaju se kroz opisivanje, riječju i slikom, predstavljaju segmenti ponude navedenih vinarija uz isticanje prednosti ponude i kvaliteta, sa dominantnim prisustvom promotivnog elementa.
4. S obzirom da se postojanje prikrivenog oglašavanja sagledava kroz prisustvo promotivnog elementa u cilju dovođenja gledalaca u zabludu, može se zaključiti da se u predmetnom slučaju radi o ovom vidu kršenja standarda o oglašavanju.
5. Uzimajući u obzir sadržinu analiziranog sadržaja, može se zaključiti da su navedene vinarije predstavljene na način da je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom.
6. Postojanje prikrivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu, finansijska nadoknada) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:

- da li je kroz opisivanje predstavljen poslovni subjekt i njegovi proizvodi na način da se preporučuje subjekat i njegovi proizvodi uz isticanje prednosti ponude, ili se gledaocu obraća kao potencijalnom potrošaču. U emitovanom sadržaju, vinarije o kojima je prilog snimljen predstavljane su na način da se promovišu proizvodi i usluge gledaocima kao potrošačima. Prilog sadrži jasne promotivne poruke novinara i lica koje proizvodi i prodaje vino (*„Nema boljeg načina upoznavanja vina i istorije regiona od „Stobi“ zimске ture“*, *„U sklopu vinarije prostire se luksuzan restoran koji predstavlja simfoniju sklapanja ukusa i mirisa“*, *„Na četvrtom spratu konaka u samom potkrovlju nalazi se VIP sala za do 25 osoba koja je predviđena za sastanke, prezentacije i profesionalne degustacije. Što se tiče mogućnosti za duži boravak tu su tri luksuzna apartmana i tri dvokrevetne sobe“*). Predmetni prilog se nedvosmisleno može smatrati oglašavanjem, jer u njemu značajnu ulogu imaju informacije o ponudi vinarija, kao i dostupnosti njegovih vina na tržištu;

- da li analizirani programski sadržaj može dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode. Uvidom u sadržaj utvrđuje se da je gledalac mogao biti doveden u zabludu, a takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji sadržaj prezentuje ponudu. Prilog direktno promovise proizvode pomenutih vinarija, dok za vinarije „Stobi“, „Delena“ i „Ambelos“ promovise i turističku ponudu objekata (restorana, konaka i apartmana) i ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na njihove sadržaje.

- iz sadržine priloga se utvrđuje da prilog ima dominantno promotivan karakter, naročito jer je scenski smješten u prostor sa izloženim proizvodima vinarija, koji su vidljivi tokom trajanja priloga, uz povremena krupna kadriranja.

Može se zaključiti da je emitovanjem predmetnih sadržaja emiter prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije.

Na osnovu navedenog, nesporno se može utvrditi da je emiter prekršio čl. 85 stav 1 Zakona, čl. 13 stav 1 Pravilnika i tačku 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-17 od 21.07.2011. godine, kojim je propisano da je emiter odgovoran za sadržinu emitovanog programa.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TV Sun“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Privrednom društvu „Sun Sun“ d.o.o. iz Bijelog Polja je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Sun Sun“ d.o.o.
- Arhiva

DIREKTOR
Abaz Džafić

